

DEBRECEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KOZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj: Nagyobb hirdetésnek a többihez képest...
Kéziratok vizsgálata nem adatik.

A delegációk.

A delegációk ülészaka megkezdődött szombaton déli egy órakor az osztrák delegáció megtartotta első ülését s azon a közös kormány benyújtotta előterjesztéseit, melyeket a lapok kimerítő módon hoztak nyilvánosságra. E költségvetési előterjesztések egészben véve leroszasztó alkotózatot vesznek igénybe hazánktól és a monarchia másik államától. A közös költségvetés, melynek nyers szükséglete (a Bosznia és Hercegovina csapataira igénybe vett összegben feltű) 1886-ban 121.384.082 frt, 1887-ben 123.864.414 frt s 1888-ban 134.230.397 frt volt, — 1889-re 139.157.324 forintba emelkedett s így 1886-hoz képest az emelkedés közel 18 millió frt s még az 1888-ki, már szintén jelentékenyen emelt költségvetéshez képest is, 4.926.972 frttal nagyobb. Magyarország quótája, a határvámjövédéki fedezet kisebb összeggel irányoztatván elő, mint 1888-ra, mintegy két millió frttal lesz nagyobb s összesen mintegy 32.110.251 frtra fog rugni.

Ezen az összegben kívül, mely a közös költségvetés rendes és rendkívüli előirányzatából, a költségvetési kezelésben felmerült póthitelekkel s Bosznia és Hercegovina megszállásának költségeiből alakul, új és nagy terhet képvisel az a 47,3 millió frtnyi külön rendkívüli hitel, melyet a kormány az 1887-ben megkezdett katonai intézkedéseknek részben már elrendelt, részben még továbbá elrendelendő, illetőleg kifizetésre váró költségeire kéri. A közös miniszterium előterjesztése közli, hogy e részben a kormány 16 millió frtot már felhasználta, 13,7 millió frt további sürgős intézkedésekre már elő van irányozva, 17,6 millió frt pedig elutasíthatatlan és sürgős szükség esetén ezen túlmerülő rendkívüli hadi szükségletekre a monarchia két államának kormányával egyetértőleg eszközözendő kiadásokra becsáttatnék rendelkezésre.

Ez az összeg kisebb ugyan, mint a mekkorát — a szokásos cs. kir. közös taktikával élve — az előleges hírléles emlegetett, mindazonáltal tény, hogy e 47 millió is, melyből Magyarország quótája mintegy 15 millió lesz, súlyosan nehezkedik államháztartásunkra. A törvényhozás arra hivatott tényezőinek feladata lenne megvizsgálni s a kormány előterjesztései alapján felülbiztálni e követeléseket, melyek szükségszerűségét a nehéz nemzetközi viszonyok eléggé magyarázzák.

Ha áldozatkészség kívántatik arra, a mit a helyzet (de miféle helyzet?) megkövetel, ép úgy nem szabad hiányoznia, mint nem szabad hiányozni a haza népe anyagi érdekei iránt a kellő gondnak ez áldozatkészség határai megvonásában. A kormány előterjesztései e kettős szemponttal nagyon is lazán függene össze és így a bizottságoknak annál inkább kötelességük teljes meggyőződést szerezni ez iránt, hogy így Magyarország s a monarchia másik államának népe a reá háruló áldozatokat azzal a megnyugtással viselhesse, melyet az alkotmányos ellenőrzés lelkiismeretes gyakorlásának tudata kelt az abban úgy is rég nem bizó közvéleményben.

E részben az ellenőrzés java feladata az ellenzéki sajtót terhelendi, mivel a függetlenségi és 48-as párt, sarkalatos elvénél fogva nem vesz részt a delegációkban, arról pedig, hogy a mérsékelt ellenzék is hallgasson, az ösmertes „magasabb helyen” (minden czófolat dacára) gondoskodva lett. — Sőt tény, hogy a delegációk tárgyalását siettetni fogják. Ugy az osztrák, mint a magyar ellenzék, úgy látszik, felsőbb helyről pressziót gyakoroltak, hogy a hadügyi kérdéseket ne nagyon bolygassák. Ez

magyarázza meg azt a feltűnő körülményt, hogy Grünwald Bélát, a ki a hadügyminiszterrel szemben számos közjogi kérdést szeretett bolygatni, most a mérsékelt ellenzék kihagyta a delegátusok közül s noha ennél fogva volt a delegátusok közt üresedés, még sem katonai szakembert: Bolgárt, hanem más választottak meg delegátusnak. Ez a felsőbb helyről gyakorolt presszió magyarázza meg, hogy az osztrák delegációból a német oppozíció vezére: Sturm, a ki éveken át volt hadügyi előadó, most szintén kimaradt.

A delegációk megnyitása. A király ő Felsege f. hó 10-én dében fogadta az osztrák és a magyar delegáció tagjait. S molk a Ferencz az osztrák delegáció elnöke az uralkodóhoz intézett beszédében hangsúlyozza, miszerint „nem aggodalom nélkül olvastuk ki, hogy a hadügyi kormányzat az eddigi szükségleteken felül igen jelentékeny tulhitelt vett igénybe.” Reményli, hogy „a hadügyi kormányzat szükségletének ilyen jelentékeny emelésére szintén nem lesz szükség” és hogy az adóviselő polgároknak immár gyér eszközei ezentul nagyobb mérvben lesznek kulturális és gazdasági célokra fordíthatók. Reméli, hogy a némettel kötött „baráti és szövetségi viszony fennáll, még pedig széttephetlenül s mint a békeknek legértékesebb és legmegbízhatóbb záloga fenn is fog állni még hosszú időn át; s mivel, mint azt a beavatlatlanok is tudhatják, a többi államokhoz való viszonyunk is barátságos, annak a boldog reménynek adhatjuk át magunkat, hogy a béke áldása még hosszú időre biztosítva lesz számunkra.”

Az osztrák delegátusok távozása után felvonultak a magyar delegátusok. Tiszta Lajos gróf, a magyar delegáció elnökének beszédében fődolog az a kijelentés, hogy „habár pénzügyi helyzetünk követelményeit sohasem szabad szem elől tévesztetnünk, a nemzet anyagi erejének megerősítésével is meg fogja Felseged kormányának adni az összeszközöket, melyek szükségesekek arra, hogy szavanak nyomatéka az európai kérdések tárgyalásában a kellő súlylyal bírjon; hogy a monarchia kifogásolhatlan védképessége a védelem szükségének beállítását rölkön elhárítsa s így a béke áldásai továbbra is biztosíthatók legyenek.”

A trónbeszéd új hangzik: „Hü ragaszkodásuk kifejezését szívélyes megeledezővel fogadom.

Az on kevés hónap alatt, mióta Önöket körömben láttam, az európai helyzetben lényeges változás nem állott be.

Vilmos német császár ő felsege — régi barátom és szövetségeseim — kimulása mely gyászszal töltötte el szívemet. Megnyugtásomra szolgál, hogy Frigyes császár ő felsegével nem kevesebb benső viszony köt össze, mely a szomszéd birodalmak közt fenálló baráti és bekefrigynek a legteljesebben megfelel.

Monarchiánknak a külhatalmakhoz való viszonya folytán a legbarátságosabb jellegű viseli és Európa számára a béke áldásai meglettek óva.

Hogy kormányom mindamellét — határaink biztonságáról és véderőnk gyarapításáról való köteles gondoskodásból — jelentékeny hitelt kénytelen igénybe venni, annak oka főleg Európa politikai helyzetének tartós bizonytalanságában, valamint azon körülményben rejlik, hogy minden többi állam hadi erejének és harczképességének folytonos fokozásán dolgozik. Az osztrák magyar monarchia is — elhatározottan mutatkozván arra, hogy egyenrangú erővel és öröklött hazafissággal saját és az általános béke érdekeinek védelmére keljen, — ezáltal magasztos kötelességet teljesít és isten segítségével ezentul is képes lesz, netalán fenyegető veszélyeket elhárítani.

E viszonyokból hadügyi kormányomra azon feladat hárulik, hogy katonai állásunk és harczképességünk tökéletesítésének és gyarapításának munkájában hátra ne maradjon. Hadügyi miniszterem ebbeli előterjesztéseit lelkiismeretesen vizsgálván, nem fogja önként figyelmet elkerülni, hogy azok monarchiánk pénzügyi helyzetének lehető számba vételével vannak szerkesztve.

Bosznia és Hercegovina közigazgatási költségei a folyó évben is ez országok saját jövedelmeiben fogják teljes fődözetüket találni.

Azon meggyőződésben, hogy feladatuk megoldásának egész belátásukat és odaadásu-

kat fogják szentelni, működésüknek üdvös sikert óhajtok és mindnyájukat szívemből üdvözölöm.”

Belföldi hírek. Gellért László, Nagy-Bánya városa érdemes agg polgármestere meghalt. — Béke poraira! — Belföldi hírek is megjárja, hogy a porta pétervári nagykövétet utasította, hogy felvilágosításokat kérjen az orosz kormánytól az orosz hajóhad készüldésekről és a Fekete-tenger mentén emelt erődítésekéről. — A képviselő ház tegnapi ülésén a miniszterelnök betervezté a fogyasztási adó alá eső szeszifőzdek által egy-egy termelési időszak alatt, a kisebb adótellet mellett termelhető alkohol mennyiségnek felosztásáról szóló törvényjavaslatot. — A vasuti törvényjavaslatok közül csupán a budapesti körvasutról szóló keltett rövid vitát.

KARCZOLATOK.

(Utazás Boszniába. — A félreírés. — Dohány-csempészet. — A nagy on nagy párt. — „Fertig!” — P. C. — Beküldetés. — Tanulmány. — A Pulszkyak. — „A tükre ezentul is...” — Védi a bányát. — Jellemző. — It a félreírés! — A múzeumban. — A trónbeszéd.)

A trónörökös pár utazik az occupált tartományokba. A mikor ott utazgatott Albrecht főherczeg, nyilt titok, hogy akkor több ízben löttek reá a boldogított bosnyákok. Ne induljon el a trónörökös a bosnyák és herczegöz deputációkon. Csinálják az ilyen deputációkat. Hiszen a boldog emlékezetű (?) Bach-regime alatt is vittek Bécsbe magyar deputációkat, a melyek egész vidékek nevében kérvényezték, hogy Magyarország is kapjon helyet a Reichsrathba és még se kívánkozott oda senki. — Még a mostani fők-Reichsrath, a delegáció sem kell senkinek.

Mondják, hogy ez a látogatás megelőzi a király látogatását. A király pedig akkor megy az occupált tartományokba, a mikor az annexió ténnyé válik.

Mert (attól felünk), a közös hadügyer által kért 47,3 millió rendkívüli hitel, kis és nagy kaliberű Manicherek, golyószóró puska sat. nem a muszka ellen kellene, de annexióra. Utközben aztán a trónörökös pár Zágóban is megállt. Csak attól felünk, hogy tévedésből ne Strosmyer püspököt méltóztassék a trónörökös urnak úgy szólítani, hogy „Lieber Bän”, mert ez — a milyen bolond ember — még azt találná hiúni, hogy Horvát-Tótország, Fiume, Dalmácia, Bosznia és Hercegovina egy ország, — hogy 1848-ban élünk, hogy ő a kormányzója és a trónörökös az... alkirálya.

A csempészt dohányt erősen szállítják Debreczenbe.

Megbuvik a csempész a hadházi cserében; rejtkehelyeken, a hová csak hasmánt mászhatni be a galagonya és egyéb bokrok között, a dohányt ott kisimítják és ott hagyják, a míg be lehet szállítani. Akkor a monostori erdőn s a pallag felől, behozzák a városba — itt pedig elkel.

Mért? Azért, mert a Tisza Kálmán szüz dohánya rossz és drága és mert a magyar embert semmiféle törvény nem alakíthatja át — spiczlivé.

Quod erat demonstrandum.

A kormánypárt nagy on nagy. Mondtuk a választások után, hogy olyan nagy, miszerint önsulya alatt fog össze roskadni.

Olyan sok a mameluk, hogy lassan-lassan nem is jut sá p és sinecura valamelyiknek.

Főkép azóta háborognak, mióta kitűnt, hogy Tisza Kálmánból nem lesz külügyminiszter; a fiára sem fogja hagyni a miniszterséget, egy kipusztíthatlan Tisza-dynastia létrejöttének a czéljából.

Nyilatkozott pedig az a mameluk-háborús legújabb két esetben.

A Szechenyi-affaireben és a delegáció-nális választások alkalmával.

Olvasuk például, hogy Tisza Kálmán megütkezésének adott kifejezést a kormány-

párt ama magatartása felett, hogy Polónyi interpellációjakor, a mikor az interpelláló azt a kérdést intézte a kormánypárthoz, hogy miért tűrik az oly minisztert, a ki maguk sem akarnak, az egész kormánypárt mélyen hallgatott, s így hallgatólag helyeselnilátszott a Polónyi feltevését.

A delegációból pedig már nem is jutott az ujdonsult mamelukoknak. Az „E-s” beszéli el, hogy ez az új nemzedék élénkebb részt óhajtott volna venni a közügyek intézésében. Azt akarták, hogy a párttagok felszólítandók, hogy kiki maga jelentkezék, mely bizottságban óhajtana működni. Minden bizottság tagjainak egy harmad része a régi bizottsági tagokból választandó, illetőleg kandidálendő, egy másik harmad része az új képviselőkől s a harmadik harmadrésze sorshuzás után ama jelentkezőkől, a kik az első kétharmadba nem estek. A reformerek tervezett akciója — a vén róka taktikájából — szépen meghiusult, mert a szabadelvű kör meg az első létszák befeljez-e előtt egy értekezleten váratlanul kandidálta a bizottsági tagokat. Az elégtel-lenek eljárása így most csak arra szorítkozott, hogy Tisza Kálmán miniszterelnökkel utólagosan tudassák nehezteléstüket. — A kandidál-sokkal való elégtelenségnek kifolyása, hogy a delegátusok választása nem ment végbe egyhangulag. Több mint 30 kormánypárti képviselő törölt a szabadelvű kör szavazó lajstromán. Így történt, hogy a megválasztottakra esett szavazatok 107 és 147 közt váltakoznak.

Hát tény az, hogy a párisi világkiállításai affaire alatt Tisza oly vonatvezetőnek bizonyult, a kire ezentul már délelőtt sem lehet rábizni azt a tehervonatot, a melyre a mameluk-érdekek podgyásza van rárakva.

Délelőtt felett Tisza Hellynek és mégis a kolletenél több gőzzel dolgozott!

A salonicchii vasut kalauzai az egyes állomásokon azt kiáltják a „mehet” helyett, hogy fertig.

A jámbor mohamedánok ezért elnevezték a kaluz fertig dzsinek.

Közösügyes szó lett belőle, mint az osztrák és magyar államadosságokból.

„Pour condole” — a részvétért. Ezt jelenti a gyászolóknál hagyott mi név-jegyzekre írott p és e betű.

Uri öngyilkosok — Kégl Pisták, Károlyi Victorok, ti már rég kivoltatok póószve, hogy ily részvét látogatások okozóivá legyetek!

Beküldetés. Mi a külömbiség a francziákat sértegető magyar Pitt — és Kortyondi Ivó közt?

Abban, hogy Kortyondi Ivó ur nagy ivó, a magyar Pitt pedig — ivó nagy!

Gróf Andrassy Gyula nem vesz részt, Grünwald Béla nem választja be magát delegációba, a mérs. ellenzék hadügyi szakembere, Bolgár Ferenczet pedig nem küldik be a helyére. Bizonyára intést kapott a mérs ellenzék a királytól, hogy ne ellenezék a... muszka-háborura (!!) kért nagy rendkívüli hitelt! Inkább nem léptek be a delegációba, mintsem ott fajankókul szerepelejenek.

Mert ilyen a magyar parlamentarizmus. Ha Taafenek, Tiszának vagy Kálnokinak oka van félni a parlamenttől, előlép a király és az ő parancsszava dönt.

Viszont engedményül vehetik az ellenzéki pártok, hogy a tartalékosok és póttartalékosoknak fegyvergyakorlatra béke idején való kivételes behívására szóról törvény végrehajtására vonatkozólag az osztrák Landwehr után megjelenve a m. kir. a honvédelmi miniszter rendelete is: ebben a végrehajtási utasítás teljesíti az ellen-

zék számos kívánságát, a melyeket a törvény tárgyalásakor a magyar kormány hevesen ellenezett, de a melyeket a közös külügyminiszter figyelembe vehetőnek talált. Így az egyéves önkéntesek közül kikerült tartalékosok, kik nem hadapródok, vagy tiszt-helyettesek, tettleges szolgálatra csak oly évben hivatkozhatók, mely az önkéntesi szolgálat évére közvetlenül következik. Ha a viszonyok és a létszám megengedik, először a póttartalékosok s csak azután a tartalékosok. Az önkéntesek közül kikerült tartalékosok hivatkozhatók be legutóbb.

Nos, még Bécs sem olyan Schwarczgelb, mint Tisza Kálmán, a ki azonban még sem fog okólni ebből a nagyon érthető jelenségből.

Mondják, hogy a b a d k ö m i v e s s é csakis független helyzetű és fedhetlen jellemű egyén választható.

És Pulszky Ferenc, a muzeumi kincsek aluszékony őre, a ki 26 uszorást perel egyszerre és aztán — lutheránus T e t z e l k é n t — hirlapilag osztogat bünbocsánó czédulákat azoknak, a kikkel időközben meg egyeztet, nemcsak szabaddómives, de ezeknek a — nagymestere.

Tiszáék nem csodálkoznak, a mért fenntartják a nagy mestert és peremputyját, — de a szabaddómivéseken, azokon igen.

Nem árt annyit az eszmének 1000 Csá-pory, mint a mennyit ártnak a szabaddómivességnek a Pulszkyadák.

„A béke ezental is zavartalan marad...”

A delegációk megnyitóján hangszólta azt Smolka, az osztrákok elnöke és Tisza Lajos gróf, a magyaroké.

Smolka neve magyarul s z u r k o t jelent.

Tisza pedig druszája a romboló és ki-ki áradó folyamoknak.

Mindaddig s z u r k o l u n k a háborútól (irhatna valamely ügyefogyott elczlap) a míg a beke gátjait áttörheti a T i s z a.

Tisza Lajos mondá a delegáció megnyitóján ezeket is:

„Azok pedig csalódní fognak, a kik a monarchia egyik vagy másik államában az egyes nemzetgazdasági, tehát mindenik állam anyagi forrásait közvetlen és első helyen szabályozó kérdések tárgyalása közben tett elesebb nyilatkozatokból, avagy a nemzetközi viszonyokat érintő egyes incidensek alkalmából egyesek vagy párttörédek által megkiserített tüntetésekből, melyeknek hordereje azonban sohasem kifelé, hanem tulajdonképen mindig belpolitikai pártviszonyok ellen irányul, — azt a következtetést akarják levonni, hogy a monarchia jelenlegi államszervezete annak akcióját kifelé megsibbasztja és abban reménykednek, hogy e monarchia adott alkalmommal nem lesz képes teljes erejét a kellő összhangban kifejteni.”

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA

Európa zajlik...

Európa zajlik, nyüzsg a néptenger, Örvény-forgatók gyürü közt rengünk, Sorsunk, ha örök harcz irtó elemekkel: Imádot nemzetem, ehen most kell lennünk. Elszánt tekintettel akármerre szálljunk, Ezy pontra seregik gondolatunk vissza: Ez a föld volt bölcsönk, ez legyen sirágyunk, Mely ezer év óta könnyünk, vértünk' iszsa!

Mit ránk ós apáink szent örökül hagytak, E vértől kövérült szent hon barázdáit, Nem engedjük zsvány, vérszomjas hadaknak; Nem adjuk, megvédjük csontunk szakadtáig. Ez az ismerős lég, sugaras bérce, róna, Száguldó négy folyam viruló partjai, Ha megdördül az ég s kong a vészés óra: Birnak még karunkba egy kis vért hajtani.

Ti, felénk szakadó jeges zuhatagok, Lelkünk tüze, lángja szét fog olvasztani; Salak, sár a melybe! A kristály fonn ragyog, Az egék sugára velünk fog játszani, Melyen a hét vezér esküje fölcsengett, S melylyel Árpád győző serei robogtak, Melynek határt vetni három tenger kellett, Melyen L a j o s, M á t y á s parancsot osztottak:

Nyelvünk, mely ezer év viharán keresztül Kunyhók, palotákban szent imaként zengett, Melyen a nagy jóslat holt szivekbe rezdült: „Magyarország nem volt, hanem lesz.” Magyar nyelvünk, földünk, melyhez lételünknek

Értsd: a francia-magyar zürzavarban nem a Kálmán bátyám a hibás, a ki elszólta magát, hanem az ellenzéki pártok, a melyek ezért megróvták.

Ah, ah! Eddig a szunyogból csináltak Tiszáék, sőt szerezték is a szegedi gróf czimerébe elefántot, most meg a Tisza Kálmánnak jutott elefánt nagysága orrból csinálnának — szunyogot.

Ugy látszik fáj a dolog ő exzellenzciaiknak!

Az államvizgátról, jellemző apróságot mond el a kolozsvári „Ellenzék,” mondja Dr. K. M. ny r e t: „Ha a báró ur arra volna utalva, hogy mint szolgabíró keresse meg kenyerét: úgy most megbuktatnám; de miután az a kílátása van, hogy főispán legyen: elégséges a tudománya.”

Már az a részlet mindenesetre keithetett félreértést a trónörökös beszédében, mely a katona küldöttséghez intéztetett Zagrábban s így hangzik:

„Száz meg ezer vitéz horvát ontotta vért minden csataterén a dynasztia becsületéért és dicsőségéért.”

Persze 1848/49-ben is, a mikor a horvátok és a dynasztia egyszersmind Szent István koronája ellen is harcolván, derekasan mevertek.

A muzeumban ezental delectivek is lesznek jelen a mikor az egyes társulatok nyitva lesznek a közönség számára.

Pedig nem is a közönség lopta meg a muzeumot!

A király trónbeszédében említi, hogy viszonyunk a „külső hatalmakhoz folyton a legbarátságosabb,” — de hiányzik az „összes” jelző szócška; és a határok védelmének emlegetése utaltak a muszka elleni készülődésre.

A trón szerint „Európa számára a béke áldásai meg lettek óva” és szintén béke áldásait emlegeti a két elnök is. A kómi-kum ne továbbja az áldásos béke, összehasonlítva az új hadiköltségekkel Béke és hadiköltség legelőbb a n e x i ó t jelent, a mi béke és háboru is, a minek vesszük és pénzbe is kerül. Valjon erre is vonatkozik a Tisza Lajos ígérete, a ki előre is kijelenti, hogy mint 21 év óta mindig a magyar delegáció ma is kész mindent megszavazni, a mit tőle követelnek?

Az „E-s” említi, hogy a trónbeszéd után, a mikor a király mond néhány semmit se jelentő dolgot a delegátóknak, ezuttal oly fontos valamit sugott Apponyinak, a mi neveztet lap szeit „nyilvánossággra nem hozható!”

Csaknem azt, hogy Gróf Andrassy Gyula nem sokára min. elnök lesz, Apponyi közminiszter, Grünwald Bela (a kiről nemrég ok nélkül aligha publikálták volna, hogy ő

apai ágon régi német lovag család sarja) belügyér, Bolgár Ferenc pedig honv. államtitkár lesz?

Bizony nem csodálkoznánk rajta! Tiszára a nagy hitel megszavaztatása után miszükség lehet még? Egy annexióhoz pedig n e p s z e r ü miniszterium volna szükséges.

Marosi Teréz.

„Édes férjem uram, ne bánson engemet; Hiszen én szeretem, az Isten is látja, Ne kékitse bottal gyöngye fehér testem, Kegyelmednek az ég ezt meg nem bocsátja.

Marosi Teréz így kéri ura férjét, Aztán... sírva borul a patyolat ágyra, Pedig... alig három-négy hete hogy asszony, S már is temetőben, sírban lenni vágya.

„Azt hiszed, nem tudom hogy megcsaltál engem? Szeretót tartottál néha kettőt-hármát!” „Nem igaz, nem igaz, rágalom, hazugság, Az én szivemet még nem érte gyalázat!”

„Asszony vagy, hazug vagy, hazug valamennyi!” Mond ura;... kalapját a szemére csapja, Bár sötét az éjjel s bánatos az asszony,

Szitokkal, atokkal a házat elhagyja.

Czifra Katieknál Kaczag a czibbalom, Ki festett képű lány Ott ül az asztalon.

Lelógatja lábát, Tükörével játszik, ... A piros harisnya Térdéig ki látszik.

Ki jött most, ... akire Olyan furcsán néznek?... Ki volna?... az ura: Marosi Teréznek!

Apai ágon régi német lovag család sarja) belügyér, Bolgár Ferenc pedig honv. államtitkár lesz?

Bizony nem csodálkoznánk rajta! Tiszára a nagy hitel megszavaztatása után miszükség lehet még? Egy annexióhoz pedig n e p s z e r ü miniszterium volna szükséges.

Gili Balázs.

A takarékpénztárak reformja.

Egy vidéki takarékpénztár nemrég hamis váltók áldozata lett; de ez még nem lett volna végzetesnek hirt kelt, az összes betétek felmondták betéteiket, és ez uton megvesztesz liquidálni, a mit szintén csak a részvevők jöhetnek eljuttatni véghez. Ha ny nyesek újabb áldozataival hajthat véghez. Ha nyesek újabb áldozataival hajthat véghez. Ha nyesek újabb áldozataival hajthat véghez. Ha nyesek újabb áldozataival hajthat véghez.

Minő óriási válság fenyegetné az országot, ha az összes betétek, de ha csak csekély részök is felmondná a betéteket? Pedig ha a monarchiánk háboruba keveredne, vagy ha nagyobb ragály ütne ki, kétségtelen hogy óriási lesz azoknak a száma, kik visszakövetelik betéteiket. És első sorban a takarékpénztárak jönnék zavarba, mert ezeknek van a töké leginkább jelzőleg kölcsönökben lekötve, melyeket nem lehet egy könnyen mozgósítani.

A legutolsó statisztikai összeállítás szerint 1885-ben 395 takarékpénztár volt az országban, melyek mérlege szerint a befizetett részvény-tőke 2.521,900 frt, a takaréktőke pedig 20.069,000 frt volt, a betételek pedig 335.584,000 frtra rugtak. Tehát mint egy 45 millió saját tőkél szemben a takarékpénztárak 335 millió idegen pénzt kezelnek. És most lássuk, miként helyezik el a takarékpénztárak ez óriási összeget. A legnagyobb részét jelzálog-kölcsönökbe iektetik, a mire 182400000 frtot adtak ki, váltókban felszük 131.610,000 kötvény-kölcsönökben 35.948,000 frt, értékpapirokban 57.995,000 frt, leltár és ingatlanok 13.207,000 frt. Ezekből a számokból könnyű a következtetést levonni. Ha betétek felmondják betéteiket, majd minden takarékpénztár fennakad, mert amint a fentebbi adatokból adatokból látható, körülbelül 182 millió frt csak hosszú idő múlva is nehezen folyósítható tétételekben van elhelyezve, de még a váltótárca nagy része sem hajtható be elég rövid idő múlva.

Az igaz ugyan, hogy a betétek felmondására is van bizonyos határidő kitűzve, de ha a mi intézeteink betéteit vizsgáljuk, azt tapasztaljuk, hogy ez nem elégséges, minthogy a betétek jobbra kis összegűekből keletkeznek, melyekre nevez vagy egyáltalán semmi, vagy csak nagyon rövididejű felmondás van kitűzve. Ugyanis a 10 forintnál kisebb betéttel szereplő könyvek száma az összes betéti könyveknek 10.93%, a 10—50 frtos betétek 18.52%, 50—100 frtos 13.67%, 100—150 frtos 30.12% volt, vagyis a kis betétekre az összes betéti könyveknek 70%-a esik. Így tehát a felmondási határidő nem sokat lendít a dolgon mert a kisebb betéteknél legfeljebb pár napi felmondás van, a mely idő alatt az aktivákat nem lehet folyósítani.

Igaz ugyan, hogy a takarékpénztárakban meg van a jó szándék, hogy a saját és idegen tőke között levő óriási aránytalanságot minél jobban megszüntessék és azért igyekeznek le-

hetőleg nagy tartaléktőkéket gyűjteni, a mint már 25 millió forint részvénytőke mellett a takarékalapok 20 millió tekintélyes összeget mutatnak fel, de mindamellett az alap és tartaléktőke együtt csak alig 11%-át teszik ki az összes forgatott tőkének.

Ez az óriási aránytalanság méltán ejti gondolkozóba azokat, kik közgazdasági érdekekkel komolyan foglalkoznak, ezért hangoztatják magánkörökben, parlamentben és sajtó-egyaránt a takarékpénztárak reformjának szükségét. Mindenki érzi, hogy valamely óvó intézkedés, vagy bizonyos mérvű szabályosság megtételének szükségessége elérkezett. Kétségtelen, hogy a magyarországi pénzüzetek a közszükség hatása alatt, társadalmi uton keletkeznek és az óriási és anyagi haladás, melyet ma felmutatni képesek, fenyes bizonyosságok arra, hogy állami befolyás nélkül is egészséges irányban fejlődtek és hazánk nélkülözhetetlen közgazdasági faktorává váltak. Bekés politikai viszonyok között talán nem is oly iminens a veszély, mely abból rejlik, hogy, hogy a takarékpénztárak a reájuk bízott óriási összegeket nem képesek idejekorán visszafizetni. Azonban a külpolitikai viszonyok nem oly természetiek, melyek tartós bekéregednének következtetni és ha nem állunk is egy közeli háboru küszöbén, még sem jellezhetjük a helyzetet egyébként, bizonytalanul.

Folytonosan hangoztatott reformszemléknel abból a pontból indultunk ki, hogy a nagy mennyiségű betételekkel nem áll arányban a biztonsági alap. Ez állapot megszüntetésére rendezsen azt az orvosságot ajánlják, hogy egyrészt a betéteket kell korlátozni, másrészt pedig a tőkéket oly módon kell elhelyezni, hogy azok könnyen legyenek folyósíthatók.

Gyakorlatilag mind a két mód majdnem kivihetetlen. A betétek a bizalom kifolyása és a bizalmat nem lehet korlátozni. Ha valaki pénzt bevési a takarékpénztárba, melyhez bizalma van, nem lehet őt visszautasítani azal, hogy a maximum már el van érve, vigye tehát oly intézetbe pénzt, melyhez nincs bizalma. A mi a másik módot illeti, ez sem viheto könnyen keresztül, mert a takarékpénztár természetesen oly módon helyezi el a tőket, a mely az illető vidék szükségleteinek legjobban megfelel és neki a legtöbb biztonságot nyújtja. Ez pedig nálunk, hol a gazdálkodással foglalkozók vannak túlsúlyban, csakis a jelzálogkölcsönzés.

A mapilapokban sok mindenféle javaslat merült fel, mely közül sok életrevaló is volt, hogy m knt lehetne expedienst találni arra, hogy a kérdés minél előbb és minél jobban megoldassék. Nem lehet feladatunk e javaslatot itt felsorolni és bonczkés alá venni. Ez nem is férne bele egy kis czikkecskébe. Annyi bizonyos, hogy a takarékpénztárak reformját maguknak a takarékpénztáraknak kell kezükbe venni és nem szabad addig várniok, a míg azt a törvényhozás intéze el, mert akkor esetleg olyannyira megnyirbáltatnék hatáskörük, hogy az a nagy közgazdasági érdek, mely a takarékpénztárakban rejlik, érdeken csorbát szenvedhetne.

Mint fentebb hangsúlyoztuk, a takarékpénztárak társadalmi uton keletkeztek és ebben rejlik nagy erejük — Az élet ingeren-tiának csak addig szabad érvényesüni, a meddig az állam érdeke ezt megkívánja. Mar egy izben meg is indult a mozgalom, hogy a takarékpénztárak vegyék kezükbe reformálásukat kezdetét. 1885-ben kongresszusra gyultek össze Budapestre a pénzüzetek, de akkor az a kongresszus csak ürügy volt arra, hogy

Bankót hajt oda A cigánynak, párral, Tánzol, — enyeleg a Festett képű lánnyal.

Azután bus nótát Húz a cigány rája: Dalol, ... majd össze forr A lányéval szája

A rikító vörös Fügöny az ablakon Ugy mozog: tán a szél Fujsza olyan nagyon?...

Dehogy fujsza a szél, Hisz csöndes az este, Marosi Teréz a Hűtlen urát leste.

Kicsi kis kezében Reszket az a függöny, Kes nála, ... Két élet Kegyelmetől függjön!

Szive lábban, keze Reszket, szinte érzi: Utolsó éjjele, Ezt ő tul nem éli.

Kezében kilincse A locsogó habok, Oda bent a férje: Ura lánnyak, — szónak.

Megáll, ... belépjen é? Érti milyen gyöngye; Hogy lehetne erős Hajnal harmat gyöngye?...

Aztán: iszonyodva Messze dobja kését;...

Számlálja az óra Éjjeli útését...

Tizenkettőt ütött... A szellemek járnak, Megtört gyöngye szivnek Tanácscsal szolgálunk.

Marosi Teréz is Mint a szellem, lebben; „Hova te szép asszony, Szélnél sebesebben!”...

Eloszlott a sötét felhő Csillagos az éjjel, Az éjben egy magányos nő Ugy tekintget széjjel.

A csilámló viz tüköréa Ezer csillag játszik, A ragyogó csillagos ég A víz mélyén látszik.

Csalfa látvány... olyan vonzó... „Gyere hozzánk!” hallik „Itt az élet gondja terhe, Percz alatt lezajlik!”

„Gyere hozzánk — ezt susogják A locsogó habok — Én betakargatlak, én meg Puha ágyat adok!”

— Megyek, megyek... de várjatok... Imádkozom melébb, Isten!... légy irgalmas hozzám, Ne tagadj ki, szent ég!

Széjjel nyilik a hab ágya, Meg újra bezárul... S az aluvó álmodik: egy Boldogabb hazáru.

Ifj. Hajdu István.

az országos kiállítás és az országos kiállítás más irányban. Ma ma nagyobb figyelem való kiállítással lehet dítani. Rendezzenek újabb országos kongkitűnő szakemberek. — pénzüzetünk d találnak módott arra karekpénztárainkat deun jogos érdek ki De ezt minél mielőtt a mindent teszi sulyos kezét t

HELY

* Rejtélyes beszéd tárgyat ke benést kelt S z e u iskolai segéd tanár Szentgyörgyi Kálmán rosi hivatalnok telh galmas fia, ki a f s z é n i o r i h i v a t a l t v i s t a n á r v o l t a l k a l m a z n a t t a l u t a z o t t f e l e g h o g y a m i n i s t e r i u m t e v é s i i d e j e r ő l k e r t ő t h B e l e g y ő g y m i n d k e t t e n a „P a n t a k. S z e n t g y ö r g y i d o l g á t B u d a p e s t e n h o g y f. h ő 4 - é n, u g y a n e z t m o n d t a b a n m a r a s z t o t t a, h r e g g e l i g i d ő z e k n t a n e g y ű t f o g n a k. K á l m á n r á a l l o t t a z o n t u l c s a k e g y r e d o u t e l ő t s e t a T ő t h B e l a u r b e r f ő n, 4 - é n e j j e l S z e v i s s z a a v e n d ő l ő T ő t h B e l a u r 5 - é t e l e n h a z a u t a z n i, a z t h i t t e, h o g y S z m á s u t t t ö l t ö t t e a z ő i s h a z a f o g t e r m i á t a n S z e n t g y ö r a d o t t m a g á r o l, a z t e z t e k a „P a n n o n k i a z t s ű r g ö n y ö z t K á l m á u t f. h ő 4 - t a k, p o d g y a z a a z n l. S z o m b a t o n v e l e t i n t e z t e t T o m e l l e k e l v e S z e n t g l e i r á s á t, l e i r v a t á r g y a k a t, s k e r m o z á t — T e g n y m o z á s r a T ö r o S p l e n y i d e t e k t y m i e r d e m l e g e s v k o l a t a n a r i k a r e s t i n t e z t e t a h f i y l m r e k i r. t a n r e u t a z v á n, m e g

(A villanyosság, m — A vegtán es

A villanyos felhasználása, m egyesult államok tekenyebb város ket antottak le uzenhez annyit es így teletsege gepek alkalmazá guművek neve kai több előny t hasonló célok p e i d a u i — u j a z a z, p. o. a v a m e l l o z t e a g ö z g a t t a s z o l g a l a t a

A villanyo delkezese gepet mozgat ez mar kat, hordszeket forgo padokat, g o n a s i p o k

A nem V e t k e z e t, r o l n a g y e r u e k k m e l y e k t o b b „D e b r e c z e n a t k o z n a k, a m t e r j e s z t e t k e r d 1 6 r e n d e l k e z i k 1 6 l y e n e k k e l i v a n l a t v a m i n d g y a s z t o k m e g v e e s f i z e t k h a v o t g o t, m á s h e l y e d o n a i m a r a d n a l f i z e t t e t i k. A z e n e k. A z ű z e m k e z ö k ;

Hatóságilag engedélyezett VEGKIÁRULÁS.

Van szerencsém a n. é. közönségnek szives tudomására hozni, hogy a helybeli piacon, Scheer Bernát ur házában, a Bika szállodával szemben 11 év óta fenálló norinbergi és diszműaru tüzletemet, eltávozásom miatt

VÉGKIÁRUSITOM,

a rendez, szolid meghatározott árnál 20-50 százalékkal olcsóbban.

Nagy választékban ajánlom: uti, vadász- és önvédelmi árucikkeimet, u. m.:

kézi bőröndök, táskák, uti faladák,
piaid szijak és gumi köpenyek,
Disznó-bőr nyergesek, kantárok,
lovaglópálczák, ostorok és angol nyereg, szappan,
VADÁSZ és SZOBAI (flobér) FEGYVEREK,
revolverek, pisztolyok, hozzá való töltények és táskák.

Valódi berndorf alpacca és alpacca-ezüst
(China ezüst) asztali kések, kanalak, eczet- és olajtartók
csukor-szelenczék és tálczák.

FÜGGŐ és ASZTALI LAMPAK,
konyha és háztartási cikkek,
séta-pálczák és gyermek-játékok,
minden áron eladatnak.

Tisztelettel:

KBAIOZ GYULA.

Az üzlethelyiség berendezéssel
együtt átadandó.

Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezet debreczeni fióktelep

FÜSZER és GYARMATÁRÚ-CSARNOK

igazgatósága tisztelettel ajánlja t. tagjai becses figyelmébe dúsán felszerelt raktárát olcsó árak és becsületos kiszolgáltatás mellett: különösen pedig t. gazdálkodó tagjai figyelmébe a következő árakat; u. m.: valódi oliva gépolajat 100 kg.-ként 45 frt., ásv. gépolaj 24 frt., szerszám kenőcsöt legjobb minőségűt, korneuburgi állapot, pata kenőcsöt (nyers vazelme) géptisztító érc-fénymázt, legjobb minőségű belga kék kenőcsöt, továbbá kitűnő minőségű, tisztán kezelt, saját termései

SZEGSZÁRDI BORAIT

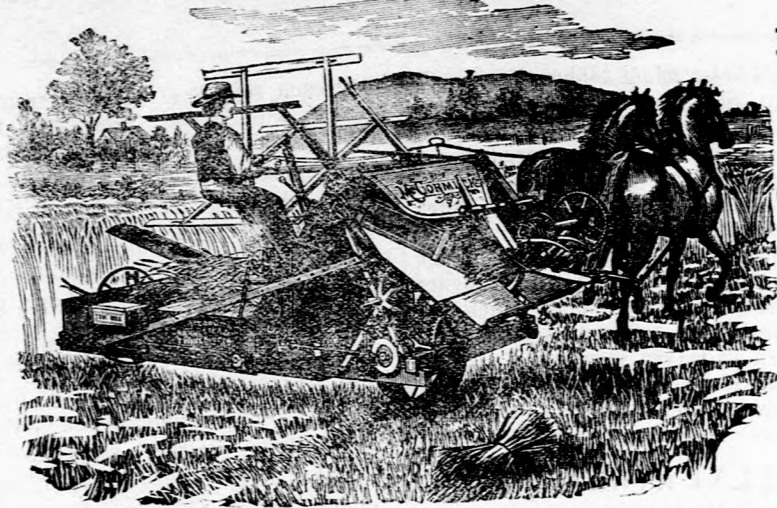
és minden e szakmába tartozó cikkekét, jutányos ár és pontos kiszolgáltatás mellett.

Tisztelettel

az igazgatóság.

Me CORMICK ARATOGÉPEK.

Feltül
nem
mult
és
elősmert
leg-
jobbak.

Eddigélé
60321
darabnál
több
adatott
el.

Aratógépeket aczéll kéveköti készlettel, va-rámával, továbbá „Daisy” legkönnyebben járó marokrakó aratókat, ajánl ösmert legzárdaabb kivitelben, azonnali szállításra míg a készlet tart és kényelmes fizetési feltételek alatt a

Me Cormick Harvesting Machine Co

északamerikai Chicagóból

BUDAPESTEN, Váci körút, 76. szám.

Jegyzet. T. cz. vevőink kényelmére, tartalék részletről és kötőszinegről vidéken raktárakat nyitottunk, így: Szolnok, Kis-Várda, B-Ujfalú, Hajdu-Nánás és Nagy-Károlyban.

MELY CZIGARETTAPAPIR A LEGJOBB?

E en minden cig r t ázóra nézve nagyon fontos kérdés már a kétség-tenebb módon bebizonyult.

Nem ürs reklám, hanem elsőrendű tudományos személyiség által összehasonlított vegyelemzések alapján a forgalomban előforduló jobb minőségű cigarettapapírok között a

„Les dernières Cartouches“

Braunstein Frères gyárától.
Paris, 65 Boulevard Exelmans,

mint jóval könnyebb és legjobb cigarettapapír elismertett. Mivel ez már többi közt Dr. Pohl tanár által a bécsi vegytani egyetemen, Dr. Liebermann tanár a budapesti állami vegy-kísérleti állomás főnöke által megállapított 1887. jul. hóban. Dr. Soyka Hygienia-tanár által a prágai ném. egyetemen egészségügyi szempontból újabb összehasonlító vegyelemzést a lehető legfényesebb eredmény koronázta, a mennyiben a „Les dernières Cartouches“ cigarettapapírja 28-77%-a könnyebb és hogy a dohányfüsthez 28-77%-al kevesebb idegen alkatrész tartalmaz, mint a többi vegyelemzett papír. — Valódi csak az a papír, melynek etiquettejé mellékel rajzhoz hasonló és Braunstein Frères czéget vi e t.

A gyár cigarettapapírjainak és cigarettahúvelyekének nagyban eláru itása vége t

Braunstein Frères

sáját czége alatt Bécsben, I. ker., Schottenring 25. sz. a. raktárt nyitott, továbbá kapható minden nagyobb ilyenmü cikket erusító kereskedőknél.

20 év óta jónak bizonyult.

BERGER-féle orvosi kátrány-szappan,

orvosi tekintélyek által ajánlatva, Európa legtöbb államában fényes eredménnyel használtatott mindenféle bőrkiütések ellen

különösen itoközi bőrhámítás, karczolás, ötvár és élődi kiütések ellen, szintugy réz-zinór, fagydagánat, izzadt láb, haj és szakáll-hullás ellen, BERGER kátrány-szappana 40% fakátrányt tartalmaz és lényegesen különbözik a kereskedelemben többi kátrány-szappanaitól. A hamisítás kikerülése végett figyelni kell a Berger kátrány-szappana címre s az itt le-nyomatott védjegyre. Makacs bőrbajoknál a kátrány-szappan helyett eredményes

Berger orvosi kátrány-kénszappana

használati, csak vigyázni kell, ha az szükségeseit, csak a BERGER-féle kátrány-kénszappant kerni, mert a külföldi utánzatok minden eredmény nélküliek. Mint szelidebb kátrány-szappan elhárítására a test minden tisztálanságának, a gyermekek fej és bőrkétséi ellen, szintugy mint fölfülmulhatatlan mosó-és furdó-szappan: mindennapi használatra szolgál.

BERGER glicerin kátrány szappana.

mely 50% glicerin tartalmaz és finoman illa szerzeveran, Dobozon ent 35 kr. brochürel együtt.

Gyar és főraktár: HELL G és Tarsa, Troppauban. A bécsi, 1883-iki nemzetközi pharmaceut kil-itas díszoklevelével kitüntetve. Raktárak Debreczenben Göttl Ferencz, Mihalo- vics István, Muraközi Károly, Örvényi Ottó, Rotschnek V. Emil, Szilágyi P. M. és Vescey V. gyógyszerárban, valamint Nyiregy- házán és N-Váradon minden gyógyszerárban.

KÖNYV- és KÖNYOMDAI-MUNKÁK FELVÁLLALTATNAK.

KUTASI IMRE KÖNYV- és KÖNYOMDÁJA

Debreczenben, Főpiacz. Sz. Nagy Károly ház.

Ajánlja magát mindentéle

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁK

gyors és pontos elkészítésére;

elvéallal; tankönyveket, hirlapokat és folyóiratokat minden nyelven,

és bor- és árlapokat; díszműveket

arany- ezüst és színnyomatban; a törvénykezéshez megkivántató

* ROVATOZOTT IVEKET; *

diszes egybekelési- és látogató-jegyeket.

Szóval a nyomdászathoz tartozó megrendelések gyorsan és hiba nélkül, a legjutányosabb árban eszközöltetnek.

A papír gyári árban számittatik.

HIRDETÉSEKET a kiadásomban hetenkint ötször megjelenő „DEBRECZEN” cz. hirlapban legolcsóbban számítva közvéteszek.

KUTASI IMRE könyv- és könyomda tulajdonos.

DEBRECZENBEN, Főpiacz SZ. NAGY KÁROLY ház.

Előzetes árak
Helyben és postán k...
Egy évre ...
Fél évre ...
Negyed évre ...
Egyes szám 5...
A lap szellemi részét...
don kölcsönny: Nagy-...
1884. szám, D...
has. — a szerkesztés...
mentre küldendő...
Előzetes árak hely...
TELEGDI K. LAJOS...
OSÁTHY KÁROLY...
kereskedésben és a ki...
talban KUTASI IMRE...
nyomdájában a postai...
úján.

A vitéz

(K. B.) Ru...
királyfi s a b...
gyobb utazást...
majd Dalmácia...
kezek Zigrább...
re ke fővárosab...
ezen alkalomra.

A mint a

vassuk, a horvát

a lehető legnagyobb

szakadtából, vo

és üdülő besze

kő letél, fakly

hogy az ünnepe

szempontból) au

legyen, — c

volt az egy

városi ha

hurca után)

z aszlót is

z összes z

fekete, horvát

tűzre, pedig u

szag még ma

nék, annak kie

szét képezi, ig

gosultságra t

mar csak halat

mert sok drág

künk a horvát

No de a

egy magyar

és bár Mag

rona-tarto

hatóság szer

csoda, ha d

hóbortjaik k

kitűzéséről is

hála és val

erény, más dol

A trónör

a horvátok üd

is tudokra ad

dalmi eszme s

kedves dolog

többek közt

polgármester

Nagyon

szágha és Z

janak ezen

melyek s

egybe van

István k

val, mert fel

őket a dicsős

dekek. (No

A trónör

egyenes nyilat

nak a horvát

vagy akaruk

butította el a

ország elleni

A trónör

a zagrabi R

kö-letétei un

vát nemzeti

holott mar is

a horvátok, h

magyar voltat

hogy horvát

hős unokája,

csöithette vol

nagyapját, mi

erények mint

tetől-talpig

lett volna?

No de e

nem térünk

lyek követke

mincz éres h

harczterén ta

viók.) A hor

tisztek nagy

ezer vitéz hor

verét a dy

csületéért. (